

Dosarul nr. 2ra-689/23
2-21148872-01-2ra-18052023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: A. Sandu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: I. Secrieru, A. Marina, V. Cotorobai)

DECIZIE

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Savva împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului National de Securitate Publică și a Inspectoratului General al Poliției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională, lezării dreptului la prezumția nevinovăției, recuperarea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihonși menținută hotărârea din 15 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru,

constată:

La 05 octombrie 2021, Alexandru Savva a depus cererea de chemare în judecată, modificată și concretizată la 03 ianuarie 2022, 02 noiembrie 2022 și, respectiv, la 07 noiembrie 2022 împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului National de Securitate Publică și Inspectoratului General al Poliției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională, lezării dreptului la prezumția nevinovăției, recuperarea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 2-8, 44-45, 106-106-verso, 137-138, vol. I).

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că prin hotărârea din 16 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani nr. 5-550/2018, menținută prin decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost dispusă nulitatea procesului-verbal contravențional nr. MAI03837314 din 16 februarie 2018 întocmit în baza art. 236 alin. (2) din Codul contravențional, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale contravenției.

A menționat că circumstanța descrisă a dus la reabilitarea de drept a sa, și că odată ce s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor organului împuternicit cu examinarea cauzelor cu privire la contravenție, este îndreptățit să solicite repararea prejudiciului conform art. 3 a Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A considerat că, a fost atras ilegal la răspundere contravențională, iar odată ce circumstanțele întocmite în procesul-verbal contravențional din 16 februarie 2018 au fost anulate, mai este îndreptățit de a cere constatarea încălcării dreptului de a nu fi atras la răspundere contravențională, în condițiile în care și prevederile art. 21 din Constituție garantează persoanelor prezumția nevinovăției.

A specificat că o condiție necesară pentru răspunderea statului cu privire la prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare care atestă admiterea erorii de către agentul statului și prejudicierea neîntemeiată a sa. În rezultatul acțiunilor organelor de drept a avut de suferit mai mult din punct de vedere psihologic, prin blocaje emoționale, stres, anxietate cauzată de incertitudinea creată de organele de drept, demoralizare, descurajare, limitarea de a se bucura de plăcerea vieții, dificultatea în depășirea obstacolelor impuse din cauza ignorării intenționate de reprezentanții organelor de drept a legislației în vigoare.

Totodată în vederea realizării drepturilor, libertăților și intereselor sale în cadrul cauzei contravenționale a mai suportat costuri și cheltuieli pentru trimiteri poștale în sumă de 69,05 de lei pe care le pretinde a fi compensate.

În drept, Alexandru Savva și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 5, 6 a CEDO, art. 3 al Protocolului nr. 7 la CEDO, art. 6 alin. (2) a Declarației Universale a Drepturilor omului din 10 decembrie 1948, art.20, 21, 53 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, art.1, 2, 3, 8, 10, 11 din Codul de procedură penală, art.5 alin.(1), 383 alin. (3), 384 alin. (2) lit. u), 441 alin. (1), lit. a), alin. (2) din Codul contravențional, art. 9 alin. (1), (2) lit. (f), art.16 alin.(1), lit. g), 19 alin. (1), 21, 1998 alin. (1), 2007 alin. (1), 2036 alin. (1), (2) din Codul civil, art. 27, 56, 60, 94, 166-167 din Codul de procedură civilă, art. 1,art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (1) lit. a), d), alin. (2), art. 5 alin. (1), art. (6), lit. (a), art. 10, art.13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 12 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului.

A solicitat reclamantul Alexandru Savva constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, lezării dreptului la prezumția nevinovăției admise prin întocmirea procesului-verbal din 16 februarie 2018 și a deciziei de sancționare de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică, încasarea în mod solidar din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică și Inspectoratului General al Poliției a prejudiciului moral în cuantum de 10 000 de lei, ca rezultat a tragerii ilegale la răspundere contravențională în temeiul procesului verbal nr. MAI 03837314 din 16 februarie 2018 și a deciziei de sancționare în baza art. 236 (2) din Codul contravențional; încasarea cheltuielilor și costuri suportate în cadrul procesului contravențional de 69,05 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată

pentru asistență juridică în suma de 3 000 de lei și trimiteri poștale de 26,85 de lei.

Prin hotărârea din 15 decembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f. d. 174, 177-181, vol. I).

Prin decizia din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon și menținută hotărârea din 15 decembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f. d. 217, 218-226, vol. I).

La 17 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon declarat recurs împotriva deciziei din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei cu pronunțarea unei decizii de admitere integrală a acțiunii (f. d. 1-9, vol. II).

În motivarea recursului, Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon indicat că în circumstanțele speței, este indubitabil cauzarea suferințelor psihice, prin faptul că a fost învinuit pe nedrept pentru săvârșirea unei contravenții/infracțiuni și pentru acțiuni care s-au dovedit că nu au avut loc.

În opinia recurentului, dânsul este îndreptățit la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională/penală.

A notat că având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, pretinde compensarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei, mărimea cărui este în măsură de a atenua suferințele psihice cauzate, care, în lumina circumstanțelor descrise, o consideră ca fiind una echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral.

A indicat că mărimea prejudiciului moral pretins spre încasare, urmează să fie proporțională, implicit în lumina sumelor dispuse spre încasare de CEDO cât și de practica națională de aplicare a dreptului în acest sens.

La fel, la stabilirea mărimii prejudiciului moral care urmează să fie dispus spre încasare, solicită să se ia în considerație principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționat de mică în raport cu sumele acordate de CEDO în spețele similare.

A considerat că atât instanța de fond cât și instanța de apel nu au stabilit toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, au încălcat normele de drept material și de drept procedural, pronunțând hotărâri ilegale și neîntemeiate care urmează a fi casate, cu pronunțarea în acea parte a unei hotărâri noi prin care să fie dispusă admiterea integrală a acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului, rezultă că copia deciziei din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată, prin intermediul oficiului poștal, în adresa părților, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 227, 229, vol. I), însă lipsesc date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal de către Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, întrucât cererea de recurs a fost depusă la 17 martie 2023 (f. d. 1-9, vol. II).

La 22 mai 2023, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului National de Securitate Publică și a Inspectoratului General al Poliției a fost expediată copia recursului declarat de Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 13, vol. II), însă lipsesc date care ar confirma recepționarea acestuia.

La 26 mai 2023, prin intermediul poștei electronice, Inspectoratul General al Poliției a depus referință la recursul declarat de Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, solicitând respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe (f. d. 15-18 verso, vol. II).

La 08 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice, Inspectoratul National de Securitate Publică a depus referință la recursul declarat de Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, considerând neîntemeiate și neargumentate temeiurile de declarare a cererii de recurs, solicitând declararea acesteia ca fiind inadmisibilă (f. d. 21-28 verso, vol. II).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului declarat de declarat de Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, împotriva deciziei din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în

care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, este admisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, Completul examinează recursul în fond.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), instanța, după de judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului Național de Securitate Publică și a Inspectoratului General al Poliției a solicitat încasarea în mod solidar din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică și Inspectoratului General al Poliției a prejudiciului moral în cuantum de 10 000 de lei, încasarea cheltuielilor și costuri suportate în cadrul procesului contravențional de 69,05 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în suma de 3 000 de lei și trimiteri poștale de 26,85 de lei (f. d. 2-8, 44-45, 106-106-verso, 137-138, vol. I).

Fiind investită cu examinarea speței în cauză, înaintată prin prisma prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în coroborare cu normele Codului civil și Codului contravențional al RM, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și a respins cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Savva.

Judecând apelul declarat de Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Tihon Vitalie, instanța de apel a decis respingerea apelului și menținerea hotărârii din 15 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță

pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La fel, alin. (5) al normei enunțate expres prevede că instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Ținând cont de limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, se va remarca că în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei hotărârii contestate, instanța de apel avea obligația de a pătrunde în esența raportului material litigios dedus judecării, cu determinarea exactă a circumstanțelor cauzei, precum și identificarea corespunzătoare a calității procesuale a părților.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, la adoptarea soluției sale, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă și legală soluția instanței de fond cu privire la netemeinicia acțiunii depuse de Alexandru Savva, deoarece în cadrul examinării cauzei nu a fost constatată temeinicia motivelor ce-i acordă apelantului/reclamant posibilitatea de a-și valorifica dreptul său la acțiune în temeiul prevăzut de Legea cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 -XIII din 25 februarie 1998 și de art. art. 1998 alin. (1), 2007 alin. (1), 2036 alin. (1) din Codul civil, or, prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice și juridice este reparabil doar în urma supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată.

La fel, instanța de apel a notat că pretențiile lui Alexandru Savva cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională, constatarea faptului lezării dreptului la prezumția nevinovăției, repararea prejudiciului material și moral, nu întrunesc condițiile legale de apariție a dreptului la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Totodată, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată argumentarea instanței de fond precum că în urma examinării contestației depuse de Alexandru Savva, prin hotărârea din 16 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, procesul-verbal nr. MAI 03837314 și decizia de sancționare în temeiul art. 236 alin. (2) din Codul contravențional au fost declarate nule cu încetarea procesul contravențional, fapt ce a dus incontestabil, la reabilitatea deplină a suferințelor psihologice, excluderea totală a blocajelor emoționale, stresului, anxietății cauzate de incertitudinea creată de organele de drept, demoralizării, descurajării și la înlăturarea tuturor dificultăților în depășirea obstacolelor impuse din cauza ignorării intenționate de reprezentanții organelor de drept a legislației în vigoare și a calificat drept neîntemeiată cerința cu privire la repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei.

Instanța de apel a considerat neîntemeiată și cerința cu privire la încasarea costurilor de trimiteri poștale de 69,05 de lei, or, aceste cheltuieli au fost suportate după adoptarea hotărârii din 16 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În acest context, instanța de apel a constatat că trimiterile poștale adresate Serviciului Fiscal de Stat și Inspectoratului General de Poliție nu sunt relevante speței, deoarece Alexandru Savva nu a prezentat dovada achitării amenzii

contravenționale în temeiul procesului verbal nr. MAI 03837314 și deciziei de sancționare în baza art. 236 alin. (2) din Codul contravențional.

Analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel în mod neîntemeiat a decis respingerea acțiunii depuse de către Alexandru Savva, evitând să dea apreciere unor aspecte care au importanță esențială pentru judecarea obiectivă a cauzei.

Din actele și lucrările dosarului rezultă că, la 16 februarie 2018, agentul constatator al Inspectoratului Național de Patrulare a Inspectoratului General de Poliție, Marcel Șeremet, a întocmit în privința lui Alexandru Savva proces-verbal cu privire la faptul comiterii de către acesta a contravenției prevăzute de art. 236 alin. (2) din Codul contravențional și l-a sancționat cu amendă în mărime de 18 unități convenționale – 450 de lei și 4 puncte de penalizare.

Prin hotărârea din 16 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă contestația depusă de Alexandru Savva și declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție MAI03 837314 din 16 februarie 2018 întocmit de către agentul constatator al Inspectoratului Național de Patrulare a Inspectoratului General de Poliție, Marcel Șeremet în privința lui Alexandru Savva, în baza art. 236 alin. (2) din Codul contravențional și a deciziei de sancționare contravențională sub formă de amendă în mărime de 18 unități contravenționale și 4 puncte de penalizare, cu încetarea procesului contravențional (f. d. 10-18, vol. I).

Prin decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins ca nefondat recursul reprezentantului agentului constatator Pavel Roșca declarat împotriva hotărârii din 16 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani prin care a fost admisă contestația depusă de Alexandru Savva de comitere a contravenției prevăzute de art.236 alin. (2) din Codul contravențional (f. d. 16-18, vol. I).

Conform art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură și în cazul în care, în sensul art.30 alin.(11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale.

Potrivit art. 384 alin. (2) lit. u), alin. (3), (3¹) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Realizarea de către persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional a drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea.

Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al

inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

În conformitate cu art. 441 alin. (2) din Codul contravențional, încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit.

Conform art. 11 lit. g) și i) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face prin repararea prejudiciilor și repararea prejudiciului moral.

Potrivit prevederilor art. 1998 alin. (1) din Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Completul de judecată remarcă că, conform art. 2006 alin.(1) din Codul civil, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave.

În conformitate cu art. 2007 alin. (1) din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității; acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la: constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

Conform art. 2036 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

În circumstanțele descrise, se profilează concluzia că în privința lui Alexandru Savva în mod ilegal a fost pornit proces contravențional și, în consecință, tras ilegal la răspundere contravențională, motiv din care acesta are dreptul de a pretinde despăgubiri, în temeiul art. 383 alin. (3), 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, precum și în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Or, în situația în care prin hotărârea din 16 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă contestația depusă de Alexandru Savva și încetat procesul contravențional, din motivul inexistenței faptei contravenționale,

se consideră că persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional este repusă în drepturi.

Pe această cale, Completul de judecată consideră necesar de a scoate în evidență și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume cauza *Öztürk v. Germania* (hotărârea din 21 februarie 1984), în cadrul căreia Curtea a analizat caracterul „penal” al contravenției și a statuat că o eventuală distincție între contravenții și infracțiuni în legislația internă a statelor semnatare ale Convenției, nu poate avea ca efect scoaterea unei categorii de fapte din sfera de aplicare a art. 6 din CtEDO, care garantează dreptul unui individ la un proces echitabil.

Astfel fiind, Completul de judecată notează că intentarea procesului contravențional în privința unei persoane și sancționarea acesteia de către agentul constatator sunt acțiuni care, în lumina jurisprudenței CtEDO în materie penală, îi oferă reclamantului dreptul de a pretinde compensarea prejudiciului cauzat în rezultatul acestora.

Pentru angajarea răspunderii pentru prejudiciul cauzat prin erori ale organului responsabil cu examinarea cauzelor de contravenții, una din condiții este existența actului de reabilitare care atestă admiterea erorii și prejudicierea neîntemeiată a persoanei, or, în cauza dedusă judecătii, actele întocmite în privința reclamantului au fost anulate prin hotărâre judecătorească devenită irevocabilă.

În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție califică drept prematură soluția emisă de instanța de apel cu privire la constatarea netemeinicii acțiunii, or, la adoptarea acesteia, nu s-a ținut cont de cadrul normativ național pertinent, în coroborare cu standardele jurisprudențiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului.

Sub un alt aspect, Completul de judecată atestă că procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03 837314 și decizia din 16 februarie 2018 cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale pentru faptul comiterii contravenției prevăzute la art. 236 alin. (2) din Codul contravențional, au fost întocmite de către Inspectoratul Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției, în persoana agentului constatator, Marcel Șeremet.

Conform art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)-g) și în capitolul III (dreptul la repararea prejudiciului moral) se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul material și moral a fost cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Reclamantul Alexandru Savva, în antetul cererii de chemare în judecată, a indicat în calitate de pârât Inspectoratul Național de Securitate Publică, care ar fi succesor al Inspectoratului Național de Patrulare, fără însă a indica vreun temei juridic concret în favoarea acestei ipoteze.

Completul de judecată relevă că în Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, este indicată structura Inspectoratului General al Poliției.

În același timp, Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General

al Poliției, conține lista subdiviziunilor teritoriale ale Poliției subordonate Inspectoratului General al Poliției, fiind indicat că subdiviziunile specializate sunt înființate prin ordin al ministrului afacerilor interne, conform art. 14 din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului.

Potrivit pct. 4 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Național de Securitate Publică din subordinea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 351 din 05 august 2020, INSP reprezintă o subdiviziune specializată a Inspectoratului General al Poliției a Ministerului Afacerilor Interne, cu statut de persoană juridică de drept public, cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, are sediul în municipiul Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stelei de Stat și denumirea în limba de stat, precum și de cont trezorial și alte atribute specifice.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că nici din Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, precum și nici dintr-un alt act normativ, nu rezultă că Inspectoratul Național de Patrulare, care este agentul constatator în contravenția nr. MAI03 837314 și decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale în privința lui Alexandru Savva din 16 februarie 2018, ar fi în continuare o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției.

Suplimentar, Completul de judecată subliniază că la actele și lucrările dosarului nu este anexată nicio informație din care s-ar deduce că Inspectoratul Național de Patrulare este actualul Inspectorat Național de Securitate Publică.

În consecință, având în vedere faptul că instanța de apel nu a dat apreciere acestor circumstanțe și nu a verificat care este organul răspunzător pentru repararea prejudiciului, precum și faptul că, în virtutea art. 442 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în recurs nu pot fi administrate noi dovezi, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, întru clarificarea considerentelor respective.

În context, Completul de judecată punctează că potrivit art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Drept urmare, instanța de recurs remarcă că întru judecarea justă și corectă a litigiului, urmare a identificării în substanță a obiectului litigiului, instanța de apel era obligată să se expună și să dea apreciere tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce direct rezultă din prevederile art. 373 alin. (1), (5) din Codul de procedură civilă.

Instanța de recurs statuează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Completul de judecată reamintește că Articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (*Perez v. Franța* [MC], nr.

47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I, și *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019, cauza *Capacchione v. Republica Moldova* din 30 noiembrie 2021, § 19).

De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (*Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia*, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020 și cauzele citate în aceasta, cauza *Caraman v. Republica Moldova* din 16 februarie 2021, § 23).

Față de cele de precedent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul, va casa decizia instanței de apel și va remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece omisiunile judiciare nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, în cele din urmă, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Alexandru Savva, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon.

Se casează decizia din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Savva împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului National de Securitate Publică și a Inspectoratului General al Poliției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională, lezării dreptului la prezumția nevinovăției, recuperarea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni